

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

KANUN NUMARASI

: 5510

KABUL TARİHİ

: 31/5/2006

YAYIMLANDIĞI RESMÎ GAZETE

: TARİH: 16/6/2006 SAYI: 26200

YAYIMLANDIĞI DÜSTUR

: TERTİP: 5 CİLT: 45

AKADEMİK

MADDE 58

MELEK ÇÖL ÇELİK

SOSYAL SİGORTA YÜKSEK SAĞLIK KURULU¹

MADDE 58- Bu Kanunda yazılı olan görevleri yerine getirmek üzere branşları Kurum tarafından belirlenecek uzman hekimlerden oluşan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Kurul; Millî Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, en fazla üyeye sahip işveren, işçi ve kamu çalışanlarını temsil eden konfederasyonlar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile Kurum tarafından görevlendirilecek birer uzman hekimden oluşur. Aynı usûlle birden fazla Kurul oluşturmaya Bakanlık yetkilidir.

Kurula, kendi aralarından seçecekleri üye başkanlık eder. Başkan, yokluğunda yerine bakacak üyeyi belirler. Kurul, haftada en az bir kez ve en az yedi üye ile toplanır, kararlar salt çoğunlukla alınır. (Ek cümle: 17/4/2008-5754/37 md.) Oylarda eşitlik olması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Kurulda görevlendirilecek olan hekimlerin hizmet süreleri üç yıl olup, üç yıl sonunda yeniden görevlendirilebilirler. Bir takvim yılı içerisinde mazeretsiz olarak birbirini izleyen beş veya toplam on toplantıya katılmayan üyelerin üyelikleri kendili-

¹ 17/4/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Türk Tabipleri Birliği," ibaresinden sonra gelmek üzere "Türkiye Ziraat Odaları Birliği" ibaresi, dördüncü fıkrasına "sigortalılar hakkında" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malüllük derecesi," ibaresi eklenmiştir.

ğinden sona erer. Bu şekilde üyeliği sona eren üyenin yerine bir başka kişi, aynı usülle görevlendirilir.

(Değişik üçüncü fıkra: 17/4/2008-5754/37 md.) Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna iştirak edenlerden; katıldıkları her toplantı günü için 4000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ve ayda sekiz toplantıyı geçmemek üzere huzur hakkı ödenir. Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir. Kurul gerek gördüğü hallerde dışarıdan uzman kişilerin görüşüne başvurabilir. Bu kişilere de aynı miktar ve şartlarda huzur hakkı ödenir.

Kurul, sigortalılar hakkında vazife malûllük derecesi, iş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik derecesi tespiti ile çalışma gücünün malûliyeti gerektirecek derecede kaybına ilişkin Kurumca verilen kararlardan itiraza konu olanları inceleyerek karara bağlar. Kurul, sigortalı veya hak sahiplerinin talebi üzerine görevlendirdiği uzman bir hekimi dinlemek zorundadır.

Kurul, bu Kanunda yazılı görevlerle sınırlı olmak kaydıyla, mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında, gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir. Mahkemeler, bahse konu dosyalar için belirlediği bilirkişi ücretini kurul üyelerine iletmek üzere Kuruma gönderir.

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun hizmetlerini ifa etmesi için gerekli sekreteryaya işlemleri Kurumca yerine getirilir. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun görev, yetki, çalışma usûl ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İLGİLİ MEVZUAT: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2018/38 sayılı ve "Emeklilik İşlemleri konulu Genelgesi

KAYNAKÇA

GÜZEL Ali, OKUR, Ali Rıza, CANİKLİOĞLU Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, 13. Baskı, İstanbul, 2010.

11.10.2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan "Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği".

12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan "Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği".

2.7.2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan "Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik".

03.08.2013 tarih ve 28727 sayılı RG.de yayımlanan "Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği".

28.9.2021 tarihli ve 31612 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği"

SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2018/38 sayılı ve "Emeklilik İşlemleri" konulu Genelge.

GİRİŞ

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu (SSYSK) Kurumun maluliyet, iş kazaları ve meslek hastalıkları hallerinde Kurum kararlarına yapılan itirazları sonuçlandırmak ve Kanununun bazı maddelerinde belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla kurulmuştur. Madde metninde bu kurulun teşkil tarzı ve bazı görevleri² düzenlenmiştir. Kurul'un görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının ise yönetmelik ile belirlenmesi öngörülmüştür.

Bu doğrultuda 2.7.2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile Kurulun oluşumu (md.4), başkanın seçilmesi (md.5), üyelerin hizmet süresi (md.6), Kurulun görevleri (md.7/8), üyele-

² 5510 sayılı Kanununun 14 ve 95'inci maddelerinde de SSYSK'nin görevlerine yer verilmiştir. Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında, 11.10.2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde tespit edilmiş olan hastalıklar dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağına karar vermek, Kanununun 14 üncü maddesi ve Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğininin 17 nci maddesinde yazılı hallerde yükümlülük süresi aşılmış olsa bile söz konusu hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağını, aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesinde yazılı hallerde üç yıllık çalışma (maruz kalma) süresinin indirilip indirilemeyeceğini karara bağlamak, Kanununun 95 inci maddesine göre yurt dışında tedavi için yapılacak sevklerle ilişkin usulüne uygun düzenlenmiş sağlık kurulu raporları ve diğer belgelere istinaden Kurumca verilen kararlara karşı ilgililerin itirazını karara bağlamak SSYSK'nin diğer görevleridir.

rin ve başkanın görev ve yetkileri (md.9/10), Kurul toplantıları ve kararlar (md.11), Kurul dosyalarının incelenme süreleri (md.16), Kurul kararlarının Kurumu bağlayıcılığı (md.22) vb. ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

SSYSK, devlet, işçi, işveren ve meslek odaları temsilcilerinden oluşan ve SGK'ye ilişkin tıbbi uyuşmazlıklarda yetkili en yüksek uzmanlar kuruludur.³ SSYSK tarafından verilen kararlar nihai olup bu kararlara karşı itiraz hakkı bulunmamaktadır. Ancak sigortalının hastalığında artış olması veya yeni bir hastalığa yakalanması halinde, ilgililer SGK'ya başvurarak sağlık hizmeti sunucularına yeniden sevkini ve durumunun tekrar değerlendirilmesini talep edebilme hakkına sahiptirler (SSİY md. 52).

Ayrıca SSYSK kararlarında maddi bir yanlışlık görülürse, kararın gönderildiği ilgili birimce bu hususun belirtildiği bir yazıyla dosyanın yeniden incelenmesi Kurul'dan talep edilebilmektedir (SSYSK Çalışma Yönetmeliği, md.21).

I. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu'nun Görevleri

SSYSK Çalışma Yönetmeliğinin 7'nci maddesinde SSYSK'nin görevleri sıralanmıştır. SSYSK, Kanun'un 58'inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince Kurum sağlık kurullarınca verilen kararlara yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamaktadır. İtiraz için herhangi bir süre sınırlandırılması yapılmamıştır. Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği⁴ ile yürürlükten kaldırılan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinin ilk halinde (md.18) Kurum sağlık kurullarına, ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içerisinde yapılan itirazlar değerlendirilmekte iken daha sonra anılan Yönetmelikte yapılan değişiklikle itirazda süre şartı kaldırılmıştır. Dolayısıyla 18.03.2015 tarihinden itibaren ilgililer süre sınırlaması olmaksızın Kurum sağlık kurullarının verdikleri karara itiraz ederek tekrar incelenmesini talep edebilmektedirler.

³ GÜZEL Ali, OKUR, Ali Rıza, CANİKLİOĞLU Nurşen, Sosyal Güvenlik Hukuku, 13. Baskı, İstanbul, 2010, sf. 220.

⁴ 1.10.2008 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren ve 11.10.2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği hem çalışma gücü kaybı hem de meslekte kazanma gücü kaybı tespitine ilişkin usul esasları düzenlenmiş, ancak 03.08.2013 tarih ve 28727 sayılı RG.de yayımlanan "Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği"nin 23. maddesi gereğince, yayımlanan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde yer alan; çalışma gücü kaybı, vazife malullüğü, harp malullüğü ile erken yaşlanma durumlarının tespiti ile ilgili tüm hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla meslekte kazanma gücü kaybı ile çalışma gücü kaybı tespiti işlemlerinin usul ve esasları iki farklı Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Bu defa 28.9.2021 tarihli ve 31612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliğinin 20'nci maddesi ile Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

II. Adli Tıp Kurumu Kararlarının Bağlayıcılığı

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 2'nci maddesinin (a) bendinde; "Mahkemeler, hâkimlikler ve savcılıklar ile Kurumun uygun gördüğü alanlarda kamu kurum ve kuruluşları tarafından gönderilen adli tıpla ilgili konularda bilimsel ve teknik görüş bildirmek" hükmü; 16'ncı maddesinin (II) numaralı bendinin (c) alt bendinde; "Adli Tıp Üçüncü İhtisas Kurulu: Maluliyetler, meslekte kazanma gücü kaybı, beden çalışma gücü kaybı, meslek hastalıkları, hapis cezalarının infazının ertelenmesi, sürekli hastalık, engellilik ve kocama sebepleri ile belirli kişilerin cezalarının hafifletilmesi veya kaldırılmasına ilişkin işlemler ... hakkında bilimsel ve teknik görüşlerini bildirmek." hükmü düzenlenmiştir.

SGK'nin 2018/38 sayılı "Emeklilik İşlemleri" Genelgesinin "İş kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası" başlıklı bölümünün 1.10.7. numaralı maddesinde iş kazası, meslek hastalığı, malullük veya çalışma gücü kaybı tespitine ilişkin yargı süreci devam ederken düzenlenen bilirkişi raporu, Adli Tıp Kurumu kararı vb. belgelere istinaden değerlendirme veya düzeltme yönündeki taleplerin Kurum sağlık kurullarına gönderilmeyeceğinin düzenlenmiştir. Dolayısıyla **kesinleşmiş mahkeme kararı harici** bir belge, rapor ve kararın tespit sürecinde SGK'yi bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

III. Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulu Kararlarının Bağlayıcılığı

Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği'nin 17'nci maddesi ve SSYSK Çalışma Yönetmeliğinin 22'nci maddesi gereğince Yüksek Sağlık Kurulu tarafından, itiraz üzerine verilen kararların gereği, Kurumun ilgili birimince ve/veya Kurum Sağlık Kurulunca yerine getirilir.

SSYSK'ce verilen kararlar SGK'yi bağlayıcı nitelikte olsa da YİBBGK'nin 28.6.1976 günlü, 1976/6-4 sayılı Kararı⁵ sonrasında SSYSK kararlarının diğer ilgililer yönünden bağlayıcılığının olmadığı, SSYSK kararına itiraz edilmesi halinde incelemenin Adli Tıp Kurumundan alınacak rapora göre karar verilmesi gerektiği; SSYSK kararı ile Adli Tıp Kurumu kararı arasında çelişki olması halinde bu defa Adli Tıp Genel Kurulundan alınacak raporla, bu çelişki giderilip, varılacak sonuca göre karar verilmesi yönünde yerleşik içtihat oluşmuştur.

⁵ İchtihat aykırılığının giderilmesi talebine dayanan kararlarda belirtilen görüşlerden birisi tıbbi uyumsuzluğun çözüm yerinin adli yargı değil, sağlık kurullarının olduğu, ayrıca maluliyet oranının saptanmasının tespit davası niteliği taşımadığı yönünde iken diğer görüş SSYSK'ce karar bağlanan hususun SSK bünyesinde son ve kesin niteliğini haiz olduğu, ancak ilgili söz konusu karara razı olmazsa T.C. Anayasasının 31/1. maddesinin kendisine tanıdığı hakka dayanarak karar karşı mahkemeye başvurabileceği yönündedir.

Nitekim bu yöndeki bir kararda⁶ “...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 58’inci ve 95’inci maddesinde malul sayılmayı gerektirecek hastalık veya arızanın bulunup bulunmadığının tespitinde izlenecek yol açıklanmıştır. Buna göre Kurum sağlık tesislerince düzenlenen raporlara dayanılarak verilen kararlara karşı Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulundan rapor alınmalı, söz konusu kurul raporlarının Kurumu bağlayacağı, ancak, diğer ilgilileri bağlamayacağı dikkate alınarak, itiraz halinde, Adli Tıp Kurumundan alınacak rapora göre karar verilmeli; Yüksek Sağlık Kurulu Raporu ile Adli Tıp Kurumu raporu arasında çelişki bulunması halinde ise, Adli Tıp Genel Kurulundan alınacak rapora, bu çelişki giderilip, varılacak sonuca göre karar verilmelidir...” ifadelerine yer verilmiştir.

Değınilmesi gereken bir diğler husus, Kurum sağlık kurullarınca verilen karara ilgililerin itiraz hakkını kullanmadan doğrudan dava aıyp yargı yoluna başvurma hakkı bulunup bulunmadığıdır. Konuya ilişkin Yargıtay’ın vermiş olduğu bir kararda⁷; “...506 sayılı Kanunun 109. maddesinde, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edildiği takdirde, durumun Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu’nca karara bağlanacağı açıklanmış ise de ilgilinin bu aşamada itiraz hakkını idari makama karşı kullanmadan, bir başka anlatımla, anılan Kurul’a gidilmeden doğrudan dava aıyp yargı yoluna başvurma, görölmekte olan davada da malullük ile ilgili karara itiraz etme hakkı bulunmaktadır. Böylelikle mahkeme önüne gelen uyuşmazlığın ise, Anayasa’nın 141. maddesinin son fıkrasında yazılı olan, “davaların en az giderle ve mümkün olan çabuklukla sonuçlandırılması, yargının görevidir” hükmüne göre ve sözü edilen 109. maddede öngörölen prosedür işletilerek çözümlenmesi gerekmektedir...” ifadelerine yer vermiştir.

Bu şekilde ilgililerin itiraz hakkını kullanmadan doğrudan yargı yoluna başvurusu durumunda uygulamada ortaya çıkan bir diğler sorun yargılama sürecinde SSYSK’ce alınan kararların SGK’ce uygulanıp uygulanmayacağıdır. Maddenin beşinci fıkrası gereğince SSYSK mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirmektedir. Dava dosyalarına ilişkin bilirkişi sıfatıyla yapılan inceleme sonucunda Kurulca verilen kararların bazı durumlarda mahkeme kararı kesinleşinceye kadar SGK’yi bağlayıcılığı bulunmamaktadır. 2018/38 sayılı Genelgenin “Sevk ve Kontrol Muayene İşlemleri, Masrafların Karşılanması, Kurum Sağlık Kurulları ve İtiraz İşlemleri” başlığında bu hususa yer verilmiştir. Buna göre; Kurum sağlık kurullarınca verilen kararlarla ilgili olarak tarafların (sigortalı, hak sahibi, işveren, hukuki yarı bulunmak kaydıyla Kurum kararından etkilenen başka kişiler), SSYSK’ye

⁶ Y21HD, 11.06.2019, 516/4194. Aynı doğrultudaki diğler kararlar için bkz.; Y21HD, 04.12.2019, 3264/7480, Y10HD, 17.10.2018, 4926/8154, Y21HD, 26.09.2013, 9977/17098.

⁷ Y10HD, 12.06.2012, 10406/11315. Aynı doğrultudaki diğler kararlar için bkz.; YHGK, 17.02.2010, 21-60/90, YHGK, 17.4.2002, 21-257/311; YHGK, 16.10.2002 21-603/829; YHGK 20.12.2006, 21-797/820.

itiraz hakkını kullanmadan açtıkları davalarda (maddi ve manevi tazminat, itiraz veya rücu... vb.) yargılama sürecinde, dava dosyası üzerinden düzenlenen SSYSK kararına göre işlem yapılmayacağı ancak, yargı süreci devam etmekte iken, SGK'ya yapılan itiraz üzerine SSYSK'ce Kurum dosyasına ilişkin alınacak karara göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

IV. Sosyal Sigorta ve Yüksek Sağlık Kurulu Sekreteryası

Maddenin son fıkrası gereğince SSYSK'nin sekreteryaya görevini yürütmek üzere SGK Yönetim Kurulunca Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Maluliyet ve Sağlık Kurulu Daire Başkanlığı yetkilendirilmiştir. Anılan Daire Başkanlığı bünyesinde oluşturulan sekreteryanın görevleri ise SSYSK'nin Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmiştir (md.17).

SONUÇ

SSYSK, devlet, işçi, işveren ve meslek odaları temsilcilerinden oluşan bir kuruldur. SGK'ye ilişkin tıbbi uyumsuzluklarda yetkili olan SSYSK tarafından verilen kararlar nihai olup bu kararlara karşı itiraz hakkı bulunmamaktadır.

SSYSK'nin Kanun'un 58'inci maddesinde yer alan görevlerinden birisi Kurum sağlık kurullarınca verilen kararlara yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamaktadır. İlgililer süre sınırlaması olmaksızın Kurum sağlık kurullarının verdikleri karara itiraz ederek tekrar incelenmesini talep edebilmektedirler. Yüksek Sağlık Kurulu tarafından, itiraz üzerine verilen kararların gereği, Kurumun ilgili birimince ve/veya Kurum Sağlık Kurulunca yerine getirilir.

Ancak, YİBBGK'nin 28.6.1976 günlü, 1976/6-4 sayılı Kararı sonrasında SSYSK kararlarının diğer ilgililer yönünden bağlayıcılığının olmadığı, SSYSK kararına itiraz edilmesi halinde incelemenin Adli Tıp Kurumundan alınacak rapora göre karar verilmesi gerektiği; SSYSK kararı ile Adli Tıp Kurumu kararı arasında çelişki olması halinde bu defa Adli Tıp Genel Kurulundan alınacak raporla, bu çelişki giderilip, varılacak sonuca göre karar verilmesi yönünde yerleşik içtihat oluşmuştur.

Belirtelim ki kesinleşmiş mahkeme kararı harici Adli Tıp Kurumu kararlarının SGK'yi bağlayıcılığı bulunmamaktadır

Kurul'un maddede yer verilen diğer bir görevi ise mahkemelerden intikal eden ve bilirkişi sıfatıyla rapor düzenlenmesi talep edilen dava dosyaları hakkında gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirmektedir. Bu noktada bilirkişi sıfatıyla verilen kararların mahkeme sonuçlanmadan Kurumca uygulanabilirliğinde ikili ayrıma gidilmektedir. Kurum sağlık kurullarınca verilen kararlara ilgili olarak tarafların SSYSK'ye itiraz hakkını kullanmadan açtıkları davalarda yargılama sürecinde, dava dosyası üzerinden düzenlenen SSYSK kararına göre işlem yapılmamaktadır. Ancak, yargı süreci devam etmekte

iken, SGK'ye yapılan itiraz üzerine SSYSK'ce Kurum dosyasına ilişkin alınacak karara göre işlem yapılmaktadır.

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU